

Welkomsttoespraak tijdens het 3^e NVvP-webinar, over de gevolgen van corona voor de psychiatrie. Thema: Psychiatrie in de anderhalve-meter-samenleving. 12 mei 2020.

Beste mensen,

Welkom bij dit 3e webinar van de NVvP. Een bijzonder manier om met elkaar in gesprek te gaan over de geestelijke gezondheidszorg.

Natuurlijk heeft een gewoon congres mijn voorkeur, als je de mensen in de zaal ziet zitten en als je de mogelijkheid hebt om tussendoor met elkaar van gedachten te wisselen. Maar dit webinar maakt duidelijk dat we ook op andere manieren goed met elkaar kunnen communiceren.

Vandaag precies twee maanden geleden veranderde onze samenleving door toedoen van het coronavirus dramatisch. Op 12 maart maakte Bruno Bruins bekend dat we zoveel mogelijk thuis moeten werken, dat evenementen met meer dan 100 mensen verboden zijn en dat je de deur niet uit mag als je verkouden bent, koorts of keelpijn hebt. Sindsdien zijn de maatregelen om het coronavirus te bedwingen uitgebreid en aangescherpt. En, zoals u allemaal weet, gaan we nu langzaam aan weer wat maatregelen versoepelen.

Twee maanden leven we al in de anderhalve-meter-samenleving, maar voor de meeste mensen voelt het veel langer. Dat komt doordat het iets onnatuurlijks heeft. We zijn gewend om zonder veel na te denken te gaan en staan waar we willen. Mensen bezoeken, naar een concert gaan, handen schudden, knuffelen; we deden het massaal. De huidige situatie staat daar lijnrecht tegenover: gedwongen thuis zitten, familie en vrienden niet zien, niet naar school kunnen, niet even ontspannen in een bioscoop of theater.

Dat heeft grote impact op ons allemaal, op iedere Nederlander. En hoe langer de crisis duurt hoe moeilijker het voor veel mensen wordt. Het is begrijpelijk dat mensen zich door het coronavirus somber, gespannen of misschien zelfs angstig voelen. Corona trekt sporen door de hele samenleving, ook als je niet besmet bent. Uit onderzoek van het RIVM onder 90.000 mensen blijkt dat 1 op de 3 Nederlanders meer angsten en stress heeft dan voor de coronacrisis. En eenzelfde aantal zegt zich somberder en eenzamer te voelen. Eén op de 5 Nederlanders heeft slaapproblemen.

Dat zijn forse aantallen en dat leidt ongetwijfeld tot meer werk voor u. Werk dat u doet naast het al bestaande werk, dat onder invloed van corona behoorlijk is veranderd.

Natuurlijk wilt u mensen blijven helpen om mentaal overeind te blijven en voorkomen dat psychische problemen tijdens de coronacrisis verergeren. Maar om uw werk te kunnen doen moet u rekening houden met die zo belangrijke anderhalve meter afstand tot elkaar.

Onmiddellijk na de persconferentie van 12 maart bent u aan de slag gegaan om uw werk coronaproof te maken. Zodat mensen die geestelijke gezondheidszorg nodig hebben de zorg kunnen blijven ontvangen die ze zo hard nodig hebben.

Ik heb veel respect voor u, en meer in het algemeen voor alle zorgverleners, cliënten en hun naasten. Iedereen past zich zo goed als mogelijk aan aan de nieuwe omstandigheden. Ik ben onder de indruk hoe snel er wordt ingespeeld op deze crisis.

Zorgverleners die zich met hart en ziel inzetten, en daarbij soms vergeten om voor zichzelf te zorgen. Cliënten die begrip tonen voor de situatie en mantelzorgers die ondanks de grote impact die dit ook op hen heeft, hun steentje blijven bijdragen. Het doet mij goed om te zien hoe flexibel veel mensen zijn. Dat geeft vertrouwen in deze moeilijke tijd.

Om uw werk zo goed mogelijk te kunnen blijven doen en te voorkomen dat behandelingen worden stopgezet, zijn er richtlijnen opgesteld. Zo is de richtlijn 'GGZ en Covid-19' ingevoerd. Daarin is nadrukkelijk opgenomen dat patiënten de behandeling die zij nodig hebben ook tijdens de coronacrisis moeten kunnen krijgen. Dat betekent dat een face-to-face behandeling voorop staat. Maar als dat niet mogelijk is, bijvoorbeeld omdat de cliënt, een medebewoner of de zorgverlener misschien besmet is met corona, kan gebruik worden gemaakt van goede alternatieven: beeldbellen, e-health of een andere vorm van digitale behandeling.

Daarnaast is er een richtlijn over de invulling van dagbesteding. Ook daar is het uitgangspunt dat de activiteiten, al dan niet in aangepaste vorm, zoveel mogelijk doorgang vinden.

Ik zie dat zorgaanbieders hun stinkende best doen om het contact met cliënten te behouden, ook waar het gaat om outreachende hulpverleningsvormen zoals FACT. Ik ben met deze aanbieders in gesprek om na te gaan hoe ik ze kan helpen om hun werk zo goed mogelijk te kunnen blijven doen.

Tegelijkertijd probeer ik zoveel mogelijk te voorkomen dat mensen buiten beeld raken. Ik denk dan ook aan die vele Nederlanders die zich mentaal niet prettig voelen door de coronacrisis. Onder meer door campagnes wil ik hen erop wijzen dat ze moeten praten over hun psychische problemen. Met mensen in hun eigen omgeving, de huisarts of andere zorgverleners, of bellen met één van de hulplijnen. Zodat de problemen niet groter worden dan ze al zijn.

Beste mensen,

U werkt al twee maanden gedwongen anders dan u jarenlang gewend was. U hebt uw werk dusdanig aanpast zodat het past binnen de maatregelen om het coronavirus in te dammen. Dat valt absoluut niet mee, maar u haalt alles uit de kast om er het beste van te maken. Ik waardeer dat zeer en ik weet zeker dat mensen met psychische problemen en hun naasten dat ook doen. Waar mogelijk probeer ik u in uw werk te helpen en te ondersteunen. Dat heeft inmiddels al tot verschillende acties en maatregelen geleid. Ik noemde er al een paar. De volgende spreker, (10)(2e), gaat u meer vertellen over wat VWS doet voor de geestelijke gezondheidszorg tijdens de coronacrisis.